

OBSAH

- 122 **Vládce pracovní plochy**
Desktopové manažery
- 126 **10 nebezpečí, která ještě neznáte**
O bezpečnostních rizicích systému
- 132 **Nevstávejte z pohovky**
Novinky v multimediálním balíku Nero
- 136 **Krátké testy**
Stručné recenze několika zajímavých programů
- 140 **Freeware & open-source**
Šikovné nástroje zdarma

V obklopení softwarem

Počítačový software je bezpochyby užitečná věc. Některá jeho vychvalovaná pozitiva by však paradoxně bylo možné považovat i za negativa.

Text: Michal Černý

V nedávné době jsem se setkal s tvorbou amerického autora Jerryho Mandera, konkrétně s jeho knihou *V nepřítomnosti posvátného*, která představuje kritiku moderních technologií. Jerry Mander zde velmi „drze a opovážlivě“ kritizuje ty největší výtvarníky naší civilizace, jako třeba automobily, počítače, telefony nebo televizi. Tvrdí, že technologie mají i své negativní aspekty, které je třeba v atmosféře jejich všeobecného vynášení do nebes neustále připomínat. S jeho kritikou automobilu nebo televize bych vcelku souhlasil, navážení se do počítačů pro mě však bylo něčím zcela novým. Informační technologie jsem považoval ve srovnání s automobilem za vcelku ekologicky čisté a určitě prospěšné při vytváření budoucích „zářných zítřků“ – při přeměně industriální společnosti v informační. Mander ovšem na počítačích nenechává nit suchou – okolnost, že se při jejich výrobě používají neekologické postupy, leptání kyselinami a podobně, je pouze vedlejší. Jako hlavní problém vidí skutečnost, že mnoho technologií včetně počítačů slouží k udržení moci vládnoucích skupin a že umožnily atomovou apokalypsu prostřednictvím stisku jediného tlačítka. „Na počítačích jsou závislé všechny armády na světě a je na nich založená každá vojenská strategie,“ píše Mander. „Tváří v tvář této realitě je tvrzení, že osobní počítače pomáhají při psaní textů, popřípadě při řešení obchodních záležitostí, poněkud absurdní.“

Vývoj samozřejmě nelze zastavit, každá technologie má svoje pozitivní a negativní aspekty,

a pokud je k něčemu užitečná, společnost ji bude využívat. Například software je velmi praktická věc, protože umožňuje na osobním počítači dělat dříve nemožné věci – třeba stříhat video, editovat grafiku anebo libovolně měnit texty. Právě skutečnost, že v textech je možná libovolná změna a text tak v „tekutém“ prostředí doslova morfuje před očima, může být na druhou stranu zmíněna také jako negativum – tato možnost libovolných změn narušuje přirozený způsob lineární tvorby vět, kvůli čemuž jsou právě programy pro editaci textů jakožto tvůrčí nástroj mnohými spisovateli odmítány. Obrovskou nevýhodou do nebe vychvalovaného hypertextu je zase právě ta skutečnost, že je nelineární, a tudíž narušuje přirozený způsob vnímání informací. Jako negativum počítačových her by se pak dalo uvést, že uživatelé v možnostech jednání vlastně uzavřou do programátorova kódu, z něhož není úniku – v tomto ohledu naopak zábavní software nerozvíjí kreativní schopnosti. A tak by se dalo pokračovat.

Některé tyto myšlenky souvisejí se známou větou Marshalla McLuhana, že médium je poselstvím, a že tedy médium samo o sobě vytváří zpětný vliv na svého uživatele (což je myšlenka, kterou Jerry Mander často cituje). S jeho knihou nelze souhlasit ve všem, přijímám však autorovu myšlenku, že od technologií bychom si měli držet zdravý odstup a v mnohdy příliš optimistické atmosféře nezapomínat na to negativní. ■ ■ ■